3144

Uchwała nr 594/XXXVIII/2001
Rady Miejskiej w Lublinie
z dnia 7 czerwca 2001 r.

w sprawie uchwalenia „Strategii działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Mieście Lublinie w latach 2001 - 2010".

Na podstawie art. 18, ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j. t. Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zmianami) — Rada Miejska w Lublinie uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się „Strategię działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Mieście Lublinie w latach 2001 - 2010" zwaną dalej „Strategią", stanowiącą załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

1. Strategia realizowana jest poprzez roczne lub wieloletnie programy.
2. Zarząd Miasta po trzech latach dokona oceny realizacji Strategii przedkładając Radzie Miejskiej w Lublinie sprawozdanie.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miasta Lublina.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Miejskiej

Helena Pietraszkiewicz

3143

Załącznik do uchwały
Nr 594/XXXVIII/2001 r.
Rady Miejskiej w Lublinie
z dnia 7 czerwca 2001 r.

ZARZĄD MIASTA LUBLINA

„STRATEGIA DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE LUBLINIE W LATACH 2001 - 2010"

Lublin 2001

3142

Misja
„Strategii działań na rzecz osób niepełnosprawnych
w mieście Lublinie w latach 2001 - 2010" jest:

„Stwarzanie osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom równoprawnych warunków do niezależnego, samodzielnego, aktywnego i pełnego uczestnictwa w każdej sferze życia społecznego"

Wprowadzenie

Świat współczesny, charakteryzując się dynamicznym rozwojem cywilizacji, mimo oczywistych korzyści z tym związanych, niesie za sobą wiele zagrożeń dla życia i zdrowia człowieka. Co roku wzrasta liczba dotkniętych uszkodzeniami ciała (nie tylko typu urazowego), rośnie również liczba osób po przebytych chorobach cywilizacyjnych. Następuje proces starzenia się społeczeństwa, co jest podyktowane przede wszystkim wydłużeniem się przeciętnej długości życia oraz spadającym przyrostem naturalnym. Każdy przebyty uraz bądź choroba, w większym lub mniejszym stopniu, upośledza sprawność psychofizyczną człowieka, a wyniki leczenia, pomimo ogromnego postępu w dziedzinie medycyny i rehabilitacji, nie zawsze umożliwiają pełny powrót do poprzedniego stanu zdrowia i sprawności. Zakłócenie równowagi biopsychicznej powoduje zmiany we wszystkich sferach życia człowieka. Pojawiająca się w konsekwencji niepełnosprawność sytuuje go w niezwykle trudnym położeniu psychofizycznego uzależnienia od środowiska społecznego i otoczenia fizycznego.

Pomimo, że człowiek niepełnosprawny ma takie same potrzeby oraz podlega tym samym prawom rozwojowym, co człowiek w pełni zdrowi i sprawny, to nadal szeroka jest lista problemów, które należy rozwiązać, aby jego życie było wartościowe i godne. Żyjemy bowiem w świecie, w którym normy, jak i warunki egzystencji dostosowane są przede wszystkim do potrzeb ludzi zdrowych. Zatem droga osób niepełnosprawnych do normalnego życia, w pełnej integracji ze społeczeństwem, nie jest łatwa.

Samorząd Miasta Lublina dostrzegał już w poprzednich kadencjach potrzebę specjalnego zwrócenia uwagi na problemy funkcjonowania w mieście osób niepełnosprawnych. 13 marca 1992 roku Rada Miejska podjęła uchwałę Nr XXVII/271/92 w sprawie przystosowania obiektów budowlanych oraz dróg do korzystania przez osoby niepełnosprawne. W 1994 roku Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. rehabilitacji osób niepełnosprawnych - pani Alicja Dec opracowała „Program przystosowania przestrzeni miejskiej Miasta Lublina dla potrzeb osób niepełnosprawnych", zatwierdzony 24 sierpnia 1994 roku przez Prezydenta Miasta dr inż. Leszka Bobrzyka. Sprawy, których dotykały oba dokumenty zostały uregulowane ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414 z późn. zm.).

Środowiska osób niepełnosprawnych w naszym mieście od dawna podnosiły konieczność zwrócenia baczniejszej uwagi samorządu lubelskiego na trudności związane z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych w naszym mieście. Podnoszono, że trudności nie polegają tylko na usuwaniu barier architektonicznych, ale również na braku właściwego zainteresowania szeroką gamą problemów specyficznych dla różnych rodzajów niepełnosprawności związanych z nauką, komunikacją, pracą, udziałem w życiu społecznym, itd.

W sierpniu 2000 roku, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowisk osób niepełnosprawnych, Zarząd Miasta Lublina postanowił przystąpić do opracowania „Strategii działań dla osób niepełnosprawnych do roku 2010". W zamierzeniu Zarządu Miasta dokument ten powinien stać się podstawą do takich działań miasta, (określanych programami rocznymi), które wpłyną na poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych.

Diagnoza sytuacji środowiska osób niepełnosprawnych w Lublinie

Miasto Lublin w 2000 r. wg podziału administracyjnego obejmowało 148 km^2. Teren ten zamieszkiwało 355 tys. ludności (stan na 31.12.2000 r.), z czego kobiety stanowiły 53,3 % ogółu populacji.

W Lublinie odnotowano w 2000 roku 3.125 urodzeń. Liczba zgonów wynosiła 3.116. Przyrost naturalny w 2000 r. w Lublinie wykazał wartość dodatnią i wynosił 9.

Z przeprowadzonego przez GUS w 1997 r. ankietowego badania stanu zdrowia ludności wynika, **iż w gospodarstwach domowych osoby niepełnosprawne stanowiły ok. 15 % ludności ogółem.**

Generalnie niepełnosprawność powstaje w wyniku uszkodzeń i chorób ruchu, chorób układu krążenia i schorzeń neurologicznych. Natomiast wśród dzieci i młodzieży wystąpiły głównie uszkodzenia i choroby narządu wzroku, schorzenia neurologiczne oraz uszkodzenia i choroby narządu ruchu.

Najczęściej występującą przyczyną powstawania niepełnosprawności była choroba inna niż zawodowa (ok. 70 %), wypadek (ok. 13 %) oraz choroba zawodowa (ok. 12 %). W przypadku dzieci i młodzieży najczęstszą przyczyną powstawania niepełnosprawności była wada wrodzona oraz choroba.

Określenie skali występowania problematyki funkcjonowania osób niepełnosprawnych w Lublinie możliwe jest na podstawie zasobów informacyjnych instytucji statutowo powołanych do gromadzenia informacji o osobach niepełnosprawnych (tj. wiek, płeć, wykształcenie, miejsce zamieszkania, stopień niepełnosprawności, rodzaj schorzenia, źródło utrzymania, sytuacja rodzinna, liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych, liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych, liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy itp.). Jednak zebranie pełnej informacji o osobach niepełnosprawnych jest zadaniem niebywale trudnym z uwagi na to, że żadna instytucja ani organizacja nie posiada kompletnej bazy danych zawierającej wyżej wspomnianych informacji. Poniżej przedstawione zostały informacje, które uzyskano podczas przygotowywania niniejszego dokumentu.

I. Problem integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej

1. Placówki oświatowe[1]

Poniżej przedstawiono wykazy placówek oświatowych w Lublinie, które stwarzają dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej możliwości nauki.

A. Klasy integracyjne (19 oddziałów, 342 uczniów):

a) Szkoła Podstawowa nr 16 (kl. IV - 1),

b) Szkoła Podstawowa nr 28 (kl. I - 1, kl. II - 1, kl. III – 1, kl. IV - 1),

c) Szkoła Podstawowa nr 32 (kl. I - 1, kl. II - 2, kl. III - 1, kl. IV - 1, kl. V - 1, kl. VI - 1),

d) Szkoła Podstawowa nr 42 (kl. I - 1, kl. II – 2, kl. III - 2),

e) Szkoła Podstawowa nr 43 (kl. I – 1),

f) Gimnazjum nr 15 (kl. I – 1).

B. Szkoły, w których nie ma barier architektonicznych:

a) Szkoła Podstawowa nr 51,

b) Szkoła Podstawowa nr 50,

c) Zespół Szkół Włókienniczych.

C. Szkoły, które posiadają obiekty sportowe przystosowane dla korzystania przez osoby niepełnosprawne.

a) Szkoła Podstawowa nr 28,

b) Szkoła Podstawowa nr 50,

c) Zespół Szkół Włókienniczych.

[1] Na podstawie informacji uzyskanych z: Wydziału Oświaty i Wychowania UM w Lublinie, listopad 2000 r.

tab. Nr 1 Szkoły miasta Lublina, do których uczęszczają uczniowie z różnymi deficytami rozwojowymi.

LP	PLACÓWKA NR	JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE	Liczba uczniów
1	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niesłyszących i Słabo Słyszących	Szkoła Podstawowa dla Dzieci Niesłyszących i Słabo Słyszących	109
		klasa "0"	14
		Gimnazjum dla Dzieci i Młodzieży Niesłyszącej i Słabo Słyszącej	50
		Internat	130
2	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Słabo Widzących	Szkoła Podstawowa dla Dzieci Słabo Widzących	36
		klasa "0"	9
		Gimnazjum dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej	27
		XVII Liceum Ogólnokształcące dla Młodzieży Słabo Widzącej	58
		Internat	59
3	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	505
		klasy przysposabiające do zawodu	51
		Warsztaty - GP	
		Internat	250
		Internat ul. Radziwiłowska	46
4	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2	Szkoła Podstawowa Specjalna	81
		Gimnazjum Specjalne nr 2	38
		Internat	41
5	Zespół Szkół nr 4	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 26	122
		Szkoła Podstawowa nr 49	70
		Gimnazjum Specjalne nr 1	84
6	Zespół Szkół Zawodowych nr 3	Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Słabo Widzących	72
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Słabo Słyszących	39
		Technikum Włókiennicze dla Słabo Widzących (3 kl.)	6

2. Instytucje i organizacje kulturalne Lublina[2]

Instytucje i organizacje kulturalne Lublina mają corocznie dla mieszkańców miasta bogatą ofertę kulturalną. Są w niej przedstawienia i festiwale teatralne (dramatyczne, alternatywne, tańca), koncerty i festiwale muzyczne (od muzyki pop po muzykę poważną), wystawy plastyczne, masowe imprezy plenerowe, kameralne spotkania z twórcami i ich sztuką, seanse i przeglądy filmowe, stałe ekspozycje muzealne.

Przy analizie zagadnienia, czy i w jakim zakresie mogą korzystać z tej oferty osoby niepełnosprawne, najpierw należy odpowiedzieć na pytanie: na ile są dla tych osób dostępne obiekty, w których odbywają się imprezy kulturalne?

a) osoby niedowidzące i niewidome mogą korzystać na terenie miasta z czterech bibliotek (filie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego) dysponujące zbiorami tzw. książki mówionej (kasety).

[2] Na podstawie informacji uzyskanych z: Wydziału Spraw Społecznych Miejski Inspektorat Kultury, Sportu i Turystki UM w Lublinie, listopad 2000 r.

b) na podkreślenie zasługuje fakt, że w nowej siedzibie Teatru Muzycznego (inauguracja – jesień 2000 r.) zastosowane zostały nowoczesne i kompleksowe rozwiązania techniczne, które sprawiają, że obiekt ten jest w pełni dostępny dla osób niepełnosprawnych.
c) część obiektów wymaga niewielkich zmian modernizacyjnych. Jest do nich dostęp z zewnątrz, ale nie ma możności dotarcia do sal koncertowych. Znajdują się one na parterze lub można do nich dojechać windą, ale schody przy wejściu do nich (czasem jest to kilka schodków) uniemożliwiają dotarcie do celu. Dotyczy to: Teatru im. H. Ch. Andersena, Filharmonii Lubelskiej, Teatru im. J. Osterwy, Domu Kultury LSM, parteru Muzeum Lubelskiego (część wystaw).
d) część instytucji znajduje się w obiektach zabytkowych, co ogranicza możliwość ich przystosowania dla potrzeb osób niepełnosprawnych

Odrębnym problemem jest możliwość rozwijania przez osoby niepełnosprawne swoich zainteresowań i uzdolnień artystycznych. W placówkach kulturalnych podległych Urzędowi Miejskiemu i spółdzielniom mieszkaniowym, które zajmują się edukacją artystyczną i kulturalną, nie ma specjalnych programów dla osób niepełnosprawnych. Mogą one uczestniczyć w ogólnodostępnych zajęciach, o ile pokonają wyżej opisane trudności techniczne.

Widoczna jest jednak poprawa tej sytuacji. W 2000 roku po raz pierwszy podczas dorocznej „Sceny Młodych" – przeglądu amatorskiej twórczości dzieci i młodzieży mogły się zaprezentować teatry osób niepełnosprawnych. Od paru lat prowadzone są także warsztaty teatroterapii w Teatrze im. J. Osterwy.

Edukacją w zakresie edukacji artystycznej i kulturalnej zajmują się organizacje pozarządowe. Znana nam jest działalność następujących spośród nich:

a) Integracyjny Klub Animatorów

IKA organizuje Spotkania Artystów Nieprzetartego Szlaku. Jest to przegląd teatrów osób niepełnosprawnych poprzedzony warsztatami dla instruktorów prowadzących takie teatry. Towarzyszą im wystawy prac plastycznych osób niepełnosprawnych, wystawy fotograficzne i spotkania integracyjne.

b) Polski Związek Głuchych

Związek prowadzi Lubelski Klub Czytelników Niesłyszących grupujący około 30 członków. W październiku 1999 r. Związek we współpracy z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną im. H. Łopacińskiego zorganizował Lubelskie Forum Czytelników Niesłyszących poświęcone wymianie doświadczeń czytelniczych osób niesłyszących. Spotkaniu towarzyszyła wystawa malarstwa i fotografii autorów niesłyszących.

W 2001 roku Związek chce utworzyć Centrum Kultury Niesłyszących w Lublinie. Jednym z jego zadań będzie edukacja kulturalna, realizowana poprzez m.in. organizowanie zajęć bibliotecznych, konkursów wiedzy o książkach, spotkań autorskich, a także promocję twórczości artystycznej osób niesłyszących.

c) Polski Związek Niewidomych

Związek ma w planach na 2001 rok powołanie zespołu wokalno – muzycznego osób niewidomych.

d) Lubelski Regionalny Zespół Koalicji na rzecz Zdrowia Psychicznego

Stowarzyszenie prowadzi „Galerię pod Czwórką", która prezentuje twórczość osób z zaburzeniami psychicznymi, propaguje sztukę w środowisku osób chorych psychicznie, działa na rzecz integracji społecznej tych osób.

e) Towarzystwo Muzyczne im. H. Wieniawskiego

Towarzystwo od trzech lat realizuje program nauczania muzyki młodzieży niepełnosprawnej. W 2001 roku planuje zorganizowanie Międzynarodowego Konkursu „Muzyka bez barier" im. Ludomira Michała Rogowskiego w czterech kategoriach: wokalnej, fortepianu, instrumentów smyczkowych, i dętych z udziałem około 100 uczestników.

f) Fundacja „Fuga Mundi" oraz VIII Liceum Ogólnokształcące

Organizacja Integracyjnego Przeglądu Twórczości Osób Niepełnosprawnych pt. „Jesienne Debiuty Poetyckie"

3. Na terenie Lublina działa wiele organizacji pozarządowych grupujących osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności i prowadzących działanie na rzecz tych osób.

II. Zatrudnianie osób niepełnosprawnych[3]

1. Jednym z największych problemów dla osób niepełnosprawnych pozostaje zatrudnienie dostosowane do stopnia ich niepełnosprawności, bądź kwalifikacji.

W Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie, zarejestrowanych jest wg stanu na dzień 31 sierpnia 2000 roku, ogółem 792 osoby niepełnosprawne, z czego 187 osób o statusie bezrobotnego (z tego 19 osób pobiera zasiłek dla bezrobotnych). Niepełnosprawni rejestrują się w MUP, głównie w celu podjęcia zatrudnienia dostosowanego do stopnia niepełnosprawności lub podniesienia bądź zmiany kwalifikacji poprzez szkolenia. Ponadto osoby niepełnosprawne korzystają z poradnictwa zawodowego (na ogólnych zasadach).

tab. Nr 2 OFERTY PRACY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
(Wg stanu na 31.08.2000 r.)

Lp	Oferty pracy/płeć	A	B	C	A	B	C
		Miejsca pracy subsydiowane PFRON	Miejsca pracy niesubsydiowane	Ogółem (A + B)	Stanowiska robotnicze	Stanowiska nierobotnicze	Ogółem (A + B)
1	Kobiety	42	25	67	51	16	67
2	Mężczyźni	101	94	195	162	33	195
3	Ogółem	143	119	262	213	49	262

[3] Na podstawie informacji uzyskanych z: Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie, listopad 2000 r.

tab. Nr 3 STATUS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH A STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Lp	Stopień niepełnosprawn./ status osoby niepełnospr.	Znaczny		Umiarkowany		Lekki		Ogółem
		Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety	
1	Bezrobotni z prawem do zasiłku	-	-	7	5	12	5	19
2	Bezrobotni bez prawa do zasiłku	2	2	40	55	126	55	168
3	Poszukujący pracy	62	25	233	127	310	127	605
4	**Ogółem**	64	27	280	187	448	187	792

tab. Nr 4 OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE WG WIEKU I STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (wg stanu 31.08.2000 r.)

Lp	Stopień niepełnospraw./ wiek osób niepełnospraw. (w latach)	Znaczny		Umiarkowany		Lekki		Ogółem
		Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety	
1	18 – 24	7	2	32	14	25	10	**64**
2	25 – 34	15	4	54	25	49	23	**118**
3	35 – 44	20	10	44	22	105	52	**169**
4	45 – 54	15	8	106	52	219	92	**340**
5	55 – 59	6	1	27	12	37	9	**70**
6	60 – 64	3	1	15	2	13	1	**31**
	Ogółem	66	26	278	127	448	187	**792**

tab. Nr 5 SZKOLENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W OSTATNIM PÓŁROCZU 2000 ROKU

Lp.	Szkolenia	Liczba osób ubiegających się o szkolenie	Liczba osób objętych szkoleniem
1	PROGRAM WAZON	4	3
2	POZOSTAŁE	44	37
3	OGÓŁEM	48	40

2. Miejsca pracy refundowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych[4].

W ciągu 2000 roku 262 oferty pracy dla osób niepełnosprawnych refundowane były przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
W ramach środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Starosty Powiatu Grodzkiego z siedzibą w Lublinie:

a) faktycznie utworzono **50 stanowisk pracy** – przeznaczając na ten cel **1.028.908 zł**, w tym **10 stanowisk pracy** w zakładach pracy chronionej – przeznaczając na ten cel **251.900 zł,**

[4] Na podstawie informacji uzyskanych z: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, marzec 2001.

b) refundowano koszty z tytułu wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne na łączną kwotę **1.304.793 zł,**

c) dofinansowano do oprocentowania kredytów na łączną kwotę **0 zł,**

d) udzielono pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej na łączną kwotę **549.870 zł (24 osoby),**

III. Rehabilitacja społeczna dofinansowana przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych[5]

W ramach środków finansowych PFRON będących w dyspozycji Starosty Powiatu Grodzkiego w Lublinie:

1) przekazano w 2000 roku dofinansowanie dla ***1.547 osób*** na indywidualne uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych na łączną kwotą ***718.875 zł,*** w tym dla dorosłych osób niepełnosprawnych ***850 osób (430.414 zł),*** dorosłych osób niepełnosprawnych z zakładów pracy chronionej ***9 osób (3.150 zł),*** dzieci i młodzieży specjalnej troski ***250 osób (131.547 zł),*** opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych ***250 osób (87.500 zł),*** opiekunów dzieci i młodzieży specjalnej troski ***116 osób (40.771 zł).***

2) dofinansowano koszty organizowania i działania warsztatów terapii zajęciowej na łączną kwotę ***2.392.920 zł (7 wtz – 170 osób),*** w tym w zakładach pracy chronionej na kwotę ***281.520 zł (1 wtz – 20 osób).***

IV. Bariery architektoniczne i urbanistyczne

Skuteczną formą przeciwdziałania czynnikom utrudniającym osobom niepełnosprawnym dojście do samodzielności fizycznej i psychicznej jest szeroko rozumiana rehabilitacja. Natomiast całe społeczeństwo powinno pomagać w przełamywaniu barier psychologicznych, społecznych i ekonomicznych, a przede wszystkim łagodzić, znosić i likwidować bariery architektoniczne doprowadzające do izolacji osób niepełnosprawnych.

W ramach środków finansowych PFRON będących w dyspozycji Starosty Powiatu Grodzkiego w Lublinie dofinansowano:

a) likwidację barier urbanistycznych i architektonicznych na indywidualne wnioski osób niepełnosprawnych na łączną kwotę **145.217 zł (72 osoby)**[6].

b) likwidację barier w komunikowaniu na indywidualne wnioski osób niepełnosprawnych na łączną kwotę **62.990 zł (92 osoby).**

[5,6] Na podstawie informacji uzyskanych z: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, marzec 2001 r.

1. Korzystanie z ogólnodostępnych form spędzania wolnego czasu[7]:

Działalność rekreacyjno-sportowa osób niepełnosprawnych na terenie miasta Lublina prowadzona jest w oparciu o takie organizacje jak m.in. :

a) Integracyjne Centrum Sportu i Rekreacji „START",
b) Lubelski Klub Sportowy Głuchych „SPARTAN,
c) Uczniowski Klub Sportowy Głuchych „KOZIOŁEK",
d) Klub Sportowy Niewidomych i Słabowidzących „HETMAN",
e) Integracyjny Klub Sportowy „ARAMIS",
f) Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze,
g) Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej,
h) kluby jeździeckie.

2. Działania mające na celu poprawę dostępności obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz lepszego ich dostosowania dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Potrzebne są:

a) modernizacja pawilonu Nr 2 KS „Start",
b) modernizacja Hali MOSiR,
c) przystosowanie terenu na letnie tory łucznicze przy Zespole Szkół Zawodowych Nr 3, ul. Wyścigowa 3,
d) wykonanie podjazdu na koronę stadionu przy Miejskim Stadionie Piłkarsko-Żużlowym,
e) utwardzenie alejek dojazdowych, modernizacja ubikacji oraz placów do gier i zajęć ruchowych dla niepełnosprawnych na terenie MOSiR Oddział III – „Zalew Zemborzycki",
f) wybudowanie podjazdów do szkół posiadających pływalnie, obiektów, przystosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych WC oraz natrysków,
g) rozbudowa sali gimnastycznej, budowa basenu w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym przy ul. L.Herc 4,
h) wybudowanie podjazdów do hali, instalacja barierek, montaż wind wewnętrznych, budowa podestu dla inwalidów na wózkach w wielofunkcyjnej hali widowiskowo-sportowa (w budowie) przy ul. Kazimierza Wielkiego.

[7] Na podstawie informacji uzyskanych z: Wydziału Spraw Społecznych Miejski Inspektorat Kultury, Sportu i Turystki UM w Lublinie, listopad 2000 r.

5. Dostępność obiektów kulturalnych dla osób niepełnosprawnych[8]

tab. Nr 6

Lp.	Nazwa instytucji (obiektu)	Podległość instytucji	Rodzaj imprez kulturalnych	Dostosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych
1.	Biuro Wystaw Artystycznych*	Urząd Miejski	Wystawy	Trzy niedostępne obiekty
2.	Centrum Kultury*	Urząd Miejski	Wystawy, koncerty, spotkania, przedstawienia teatralne, filmy dokumentalne	Dostępny jest parter (większość wystaw, część spotkań), niedostępne jest piętro (teatr, koncerty, spotkania, filmy)
3.	Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN"*	Urząd Miejski	Wystawy, spotkania, teatr (alternatywny, tańca, monodram), filmy dokumentalne,	Obiekt niedostępny
4.	Teatr im. H. Ch. Andersena*	Urząd Miejski	Teatr lalkowy, koncerty	Obiekt niedostępny
5.	Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice"	Urząd Miejski	Wystawy, spotkania, zajęcia muzyczne, wokalne, plastyczne, itp. dla dzieci i młodzieży	Dostępny jest parter (wystawy, spotkania, zajęcia muzyczne), piętro jest niedostępne (zajęcia teatralne, wokalne, plastyczne, taneczne)
6.	Trybunał Koronny*	Urząd Miejski	Koncerty, wystawy	Obiekt niedostępny
7.	Filharmonia Lubelska	Urząd Marszałkowski	Koncerty (muzyka poważna, pop), wystawy	Zrobiony podjazd dla wózków, parter (wystawy) dostępny, sala koncertowa na piętrze niedostępna
8.	Teatr Muzyczny	Urząd Marszałkowski	Operetki, musicale, koncerty	Obiekt dostępny, podjazdy, miejsca wydzielone dla wózków na widowni, urządzenia na podczerwień dla niedosłyszących
9.	Teatr im. J. Osterwy*	Urząd Marszałkowski	Teatr dramatyczny, teatry tańca, koncerty	Obiekt niedostępny
10.	Wojewódzki Dom Kultury	Urząd Marszałkowski	Wystawy, koncerty, spotkania, zajęcia teatralne, plastyczne, muzyczne)	Parter jest dostępny (wystawy, koncerty, spotkania), piętro jest niedostępne (zajęcia kulturalne)
11.	Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka"	UMCS	Koncerty (pop, folk, piosenka autorska, studencka, zespoły pieśni i tańca), wystawy, teatr	Obiekt dostępny
12.	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego*	Urząd Marszałkowski	Czytelnictwo, wystawy	Obiekt niedostępny
13.	Filia Nr 23 WiMBP	Urząd Marszałkowski Urząd Miejski	Czytelnictwo	Obiekt dostępny
14.	Filia Nr 26 WiMBP	Urząd Marszałkowski Urząd Miejski	Czytelnictwo	Obiekt dostępny
15.	Filia Nr 27 WiMBP	Urząd Marszałkowski Urząd Miejski	Czytelnictwo	Obiekt niedostępny

[8] Na podstawie informacji uzyskanych z: Wydziału Spraw Społecznych Miejski Inspektorat Kultury, Sportu i Turystki UM w Lublinie, listopad 2000 r.

16.	Filia Nr 28 WiMBP	Urząd Marszałkowski Urząd Miejski	Czytelnictwo	Obiekt niedostępny
17.	Dom Kultury LSM	Lubelska Spółdzielnia Mieszkaniowa	Wystawy, spotkania, koncerty, zajęcia muzyczne, wokalne, plastyczne, itp. dla dzieci i młodzieży	Dostępny jest parter (wystawy, zajęcia plastyczne) niedostępne jest piętro (zajęcia językowe, taneczne), sala koncertowa jest niedostępna
18.	Dom Kultury „Czechów"	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Czechów"	Wystawy, spotkania, zajęcia muzyczne, wokalne, plastyczne, itp. dla dzieci i młodzieży	Obiekt niedostępny
19.	Klub Osiedlowy „Łęgi" SM „Czuby"	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Czuby"		Obiekt niedostępny
20.	Klub Osiedlowy „Między Nami" SM „Czuby"	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Czuby"		Obiekt niedostępny
21.	Katolicki Uniwersytet Lubelski	KUL	Koncerty muzyki rozrywkowej, wystawy,	Obiekt dostępny
22.	Muzeum Lubelskie*	Urząd Marszałkowski	Wystawy stałe i czasowe, koncerty kameralne, promocje książek	Obiekt niedostępny
23.	Muzeum Wsi Lubelskiej*	Urząd Marszałkowski	Wystawy stałe i czasowe	Obiekt dostępny
24.	Galeria „Mat – MarT"*	Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych	Wystawy	Obiekt dostępny
25.	Galeria ZPAP „Pod Podłogą"	Związek Polskich Artystów Plastyków	Wystawy	Obiekt niedostępny
26.	Kawiarnia Artystyczna „Hades"	Prywatna spółka	Wystawy, koncerty muzyki rozrywkowej	Obiekt niedostępny
27.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca"	Urząd Miejski	Rekreacja, sport i organizacja koncertów	Obiekt dostępny

* obiekty zabytkowe

Zgodnie z informacjami zawartymi w tab. Nr 6 możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne ruchowo z ogólnodostępnych imprez kulturalnych organizowanych w Lublinie są ograniczone. Dostępność imprez kulturalnych można podzielić na dostępne, niedostępne i dostępne w sposób ograniczony.

A. są dostępne:

a) wystawy młodych artystów awangardowych (Galeria Biała Centrum Kultury) i artystów amatorów (Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych)
b) operetki i musicale
c) Konfrontacje Filmowe (ACK „Chatka Żaka")
d) większość koncertów muzyki rozrywkowej
e) większość studenckich imprez kulturalnych
f) imprezy plenerowe (Ogólnopolski Przegląd Hejnałów Miejskich, Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne, widowisko „Noc Świętojańska", koncerty i festyny na Placu Zamkowym i Placu Litewskim)

B. są niedostępne:

a) wystawy plastyczne artystów profesjonalnych (BWA, Galeria „Pod Podłogą")
b) większość przedstawień teatralnych lubelskich i gościnnych zespołów (stały repertuar, Lubelska Premiera Teatralna, Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Konfrontacje Teatralne", Międzynarodowy Festiwal Teatrów Tańca – poza przedstawieniami plenerowymi i spektaklami w ACK „Chatka Żaka")
c) prezentacje filmów dokumentalnych (Centrum Kultury, Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN")
d) większość koncertów i festiwali muzyki poważnej (Filharmonia Lubelska, Trybunał Koronny) – poza m. in. festiwalami organowymi (kościoły: Niepokalanego Serca Maryi i św. Rodziny)
e) kawiarenki internetowe

3) dostępność jest znacznie ograniczona, ale możliwe jest korzystanie z oferty:

a) czytelnictwo
b) ekspozycje muzealne (oprócz wymienionych są mniejsze muzea bądź oddziały, często w trudno dostępnych obiektach zabytkowych)
c) zajęcia z zakresu edukacji kulturalnej dla dzieci i młodzieży
d) kino

tab. Nr 7 **Dostępność placówek ochrony zdrowia dla osób niepełnosprawnych**[9]

Lp.	Nazwa jednostki	Adres	Obiekt dostępny / niedostępny
1	Przychodnia Rejonowa Nr 1	Lublin, ul. Weteranów 11	niedostępny
2	Przychodnia Rejonowa Nr 2	Lublin, ul. Strażacka 8	niedostępny
3	Przychodnia Rejonowa Nr 3	Lublin, ul. Staszica 22	dostępny
4	Przychodnia Rejonowa Nr 6	Lublin, ul. Tymiankowa 7	podjazd do budynku
5	Przychodnia Rejonowa Nr 7 i Przychodnia Specjalistyczna Nr 2	Lublin, ul. Topolowa 7	niedostępny
6	Przychodnia Rejonowa Nr 8	Lublin, ul. Mieszka I 4a	niedostępny
7	Przychodnia Rejonowa Nr 9	Lublin, ul. Kaprysowa 7	niedostępny
8	Przychodnia Rejonowa Nr 10	Lublin, ul. Wallenroda 8	niedostępny
9	Przychodnia Rejonowa Nr 11	Lublin, ul. Odlewnicza 3	dostępny
10	Przychodnia Rejonowa Nr 12	Lublin, ul. Łabędzia 6	niedostępny
11	Przychodnia Rejonowa Nr 13	Lublin, ul. Piłsudskiego 17	podjazd do budynku
12	Przychodnia Rejonowa Nr 14	Lublin, ul. Zana 14	podjazd do budynku
13	Przychodnia Rejonowa Nr 15 i Przychodnia Specjalistyczna Nr 1	Lublin, ul. Hipoteczna 4	dostępny (podjazd, winda) brak dostępu do toalet
14	Przychodnia Rejonowa Nr 16	Lublin, ul. Kalinowszczyzna 46	niedostępny
15	Przychodnia Rejonowa Nr 17	Lublin, ul. Róży Wiatrów 1	niedostępny
16	Przychodnia Rejonowa Nr 18	Lublin, ul. Niepodległości 9	podjazd do budynku
17	Przychodnia Rejonowa Nr 19 i Przychodnia Specjalistyczna Nr 4	Lublin, ul. Juranda 9	niedostępny
18	Przychodnia Rejonowa Nr 20	Lublin, ul. Nałkowskich 114	niedostępny
19	Przychodnia Rejonowa Nr 21	Lublin, ul. Jutrzenki 6	podjazd do budynku, toalety dostosowane dla niepełnosprawnych, brak windy
20	Przychodnia Rejonowa Nr 22	Lublin, ul. Krężnicka 125	niedostępny
21	Przychodnia Rejonowa Nr 23	Lublin, ul. Zdrowa 14	niedostępny

[9] Na podstawie informacji uzyskanych z: Wydziału Spraw Społecznych Miejski Inspektorat Zdrowia i Pomocy Społecznej UM w Lublinie, listopad 2000 r.

22	Przychodnia Specjalistyczna Nr 3	Lublin, ul. Weteranów 46	dostępny (podjazd, winda, toalety)
23	Przychodnia Specjalistyczna Nr 5	Lublin, ul. Kompozytorów Polskich 8	podjazd do budynku
24	Przychodnia Specjalistyczna Nr 6	Lublin, ul. Odlewnicza 3	podjazd do budynku
25	Przychodnia Specjalistyczna Dziecięca	Lublin, ul. Karłowicza 3	dostępna część parterowa budynku
26	Przychodnia Rehabilitacyjna	Lublin, ul. Kowalska 2	niedostępna
27	Przychodnia Zdrowia Psychicznego	Lublin, ul. Staszica 22	dostępny (podjazd, winda, toalety)
28	Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej Lekarza Rodzinnego „ESKULAP"	Lublin, ul. Weteranów 46	dostępny
29	Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej „MEDIKOR"	Lublin, ul. Weteranów 46	dostępny
30	Praktyka Lekarza Rodzinnego „VITA-MED"	Lublin, ul. Jutrzenki 6	dostępny (podjazd, toalety) zajmuje część parterową budynku
31	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medimed"	Lublin, ul. Piekarska 27	podjazd do budynku, toalety na parterze
32	Praktyka Lekarza Rodzinnego „Zdrowie" s. c.	Lublin, ul. Władysława Jagiełły20	dostępny
33	Przychodnia Specjalistyczna „Farmed"	Lublin, ul. Agrestowa 8	dostęp ograniczony (brak podjazdu, windy) dostosowane jedynie toalety
34	Centrum Medyczne *Czuby* Przychodnia Lekarza Rodzinnego	Lublin, ul. Radości 11	dostępny
35	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy	Lublin, ul. Nałęczowska 27	dostępny
36	Samodzielny Publiczny Akademicki Zakład Opieki Zdrowotnej	Lublin, ul. Langiewicza 6 A	ograniczony dostęp (toalety niedostosowane) podjazd, winda
37	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego	Lublin, Al. Kraśnicka 100	dostosowany
38	Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego	Lublin, ul. Biernackiego 9	ograniczony dostęp (brak podjazdu i windy)
39	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 4	Lublin, ul. Jaczewskiego 8	dostęp ograniczony (brak podjazdu)
40	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1	Lublin, ul. Staszica 16	ograniczony dostęp (brak podjazdu)
41	Dziecięcy Szpital Kliniczny	Lublin, ul. Chodźki 2	dostępny
42	Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego SP ZOZ	Lublin, ul. Abramowicka 2	dostęp ograniczony (brak podjazdu)
43.	Wojewódzka Przychodnia Stomatologiczna SZ ZOZ	Lublin, ul. Lubartowska 58	dostępny
44	Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej	Lublin, ul. Jaczewskiego 7	dostępny
45	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Zarządu Służby Zdrowia MSWiA	Lublin, ul. Grenadierów 3	dostępny
46	1 Szpital Wojskowy z Przychodnią	Lublin, Al. Racławickie 23	dostępny
47	Okręgowy Szpital Kolejowy SP ZOZ	Lublin, ul. Kruczkowskiego 21	dostępny
48	Instytut Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki	Lublin, ul. Jaczewskiego 2	ograniczony dostęp (brak podjazdu)

3128

tab. Nr 8 Przedszkola, szkoły i placówki prowadzące (bądź zamierzające prowadzić) klasy i oddziały integracyjne, przystosowane do potrzeb uczniów niepełnosprawnych[10]

Lp.	Nazwa placówki	Adres placówki	Przystosowanie obiektu do potrzeb uczniów niepełnosprawnych	Potrzeby w zakresie dostosowania obiektu do potrzeb uczniów niepełnosprawnych
1)	Szkoła Podstawowa Nr 28	20-533 Lublin ul. Radości 13	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
2)	Szkoła Podstawowa Nr 30	20-470 Lublin ul. Nałkowskich 110	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
3)	Szkoła Podstawowa Nr 32	20-362 Lublin ul. Tetmajera 2	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
4)	Szkoła Podstawowa Nr 42	20-709 Lublin ul. Krasińskiego 7	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
5)	Szkoła Podstawowa Nr 43	20-861 Lublin ul. Śliwińskiego 5	Podjazd do szkoły	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych, problem z dotarciem do stołówki na I piętrze
6)	Gimnazjum Nr 3	20-470 Lublin ul. Nałkowskich 110	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
7)	Gimnazjum Nr 7	20-709 Lublin ul. Krasińskiego 7	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
8)	Gimnazjum Nr 8	20-543 Lublin ul. Biedronki 13	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
9)	Gimnazjum Nr 11	20-533 Lublin ul. Radości 13	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
10)	Gimnazjum Nr 15	20-337 Lublin ul. Elektryczna 51	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
11)	Gimnazjum Nr 16	20-854 Lublin ul. Poturzyńska 2	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
12)	Gimnazjum Nr 19	20-124 Lublin ul. Szkolna 6	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
13)	Przedszkole Specjalne Nr 11	20-863 Lublin ul. Młodej Polski 30	Jest podjazd, sala do rehabilitacji	Potrzeba dostosowania węzła sanitarnego do odpowiednich grup wiekowych
14)	Przedszkole Integracyjne Nr 40	20-213 Lublin ul. Gospodarcza 19	Jest podjazd, sala z poręczami do ćwiczeń	Potrzebny węzeł sanitarny, brak sali do rehabilitacji
15)	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży	20-092 Lublin ul. Hirszfelda 6	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych

[10] Na podstawie informacji uzyskanych z : Wydziału Oświaty i Wychowania UM w Lublinie, listopad 2000 r.

16)	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niesłyszącej i Słabo Słyszącej	20-328 Lublin ul. Herc 4	Brak	Podjazd, węzeł sanitarny, doposażenie sal lekcyjnych
17)	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1	20-147 Lublin al. Spółdzielczości Pracy 65	Jest podjazd, jest miejsce do montażu wind, przystosowany węzeł sanitarny	Brak przystosowania internatu do potrzeb uczniów niepełnosprawnych
18)	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2	20-439 Lublin ul. Głuska 5	Jest podjazd	Brak windy, węzła sanitarnego, wyposażenia sali do rehabilitacji
19)	Zespół Szkół Nr 4	20-301 Lublin ul. Bronowicka 21	Jest podjazd, przystosowany węzeł sanitarny, dostosowane drzwi	Potrzebują windy

V. Bariery komunikacyjne – komunikacja miejska[11]

MPK – Lublin sp. z o.o. wykonujące przewóz osób w komunikacji miejskiej dysponuje 76 jednostkami (29 sztuk Neoplanów i 47 sztuk Jelczy) taboru niskopodłogowego zakupionego w latach 1996 – 1999. W początkowym okresie zakupów w latach 1996 i 1997 tabor niskopodłogowy był kierowany na linie na prośbę pasażerów czy różnych organizacji obsługujących ośrodki pomocy osobom niepełnosprawnym tj. szpitali, przedszkoli i szkół, ośrodków rehabilitacji, zakładów ortopedycznym itd. Aktualnie pojazdy niskopodłogowe stanowią ponad 40% taboru autobusowego wysyłanego codziennie przez MPK na trasy wszystkich linii miejskich obsługiwanych przez autobusy. Wśród taboru trolejbusowego MPK nie posiada pojazdów niskopodłogowych.

Ponadto MPK od 1994 r. prowadzi przewóz osób niepełnosprawnych w systemie radio – taxi za pomocą pojazdów przekazanych przez PFRON. Obecnie MPK dysponuje siedmioma pojazdami umożliwiającymi jednorazowy przewóz trzech osób na wózkach inwalidzkich. Jak wynika z informacji przekazanych przez MPK, ze względu na dużą ilość zleceń przy ograniczonych możliwościach taborowych nie ma możliwości zaspokojenia wszystkich potrzeb mieszkańców Lublina i okolic w tym zakresie. Należy podkreślić także deficytowy charakter tych przewozów pokrywający zaledwie 10% kosztów ponoszonych przez MPK. W związku z powyższym zasadnym jest dofinansowanie ze strony PFRON – u kosztów przewozu osób niepełnosprawnych, a także zakup dodatkowych pojazdów.

[11] Na podstawie informacji uzyskanych z : Wydziału Gospodarki Komunalnej UM w Lublinie, listopad 2000 r.

Spośród przewoźników prywatnych wykonujących regularne przewozy w komunikacji miejskiej jedynie pojazdy Lubelskiej Korporacji Komunikacyjnej, w liczbie 8 sztuk o ilości miejsc do 35 osób, są przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.

VI. Pomoc społeczna świadczona na rzecz osób niepełnosprawnych[12]

1) **Z pomocy MOPR korzysta 6500 osób niepełnosprawnych. Z czego 59% stanowią kobiety, a 41% mężczyźni.**

A. Charakterystyka osób niepełnosprawnych ze względu na wiek:

a) do 18 roku życia – 468 osób 7,2%

b) od 19 roku życia do 30 roku życia 1182 osób 18,18%

c) od 31 roku życia do 40 roku życia 594 osób 9,13%

d) od 41 roku życia do 50 roku życia 1223 osób 18,82%

e) od 51 roku życia do 60 roku życia 1033 osób 15,90%

f) powyżej 60 roku życia 2000 30,77%

B. Charakterystyka osób niepełnosprawnych ze względu na wykształcenie:

a) dzieci w trakcie nauki – 431 6,63%

b) brak wykształcenia – 398 6,12%

c) wykształcenie podstawowe – 2521 38,79%

d) wykształcenie zawodowe – 1478 22,73%

e) wykształcenie średnie – 1389 21,37%

f) wykształcenie wyższe – 283 4,36%

C. Charakterystyka ze względu na organ wydający orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i niezdolności do pracy:

Spośród osób korzystających z pomocy MOPR orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności otrzymało:

a) orzeczenie o lekkim stopniu niepełn. otrzymało 142 osoby 2,18%

b) orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełn. 874 osoby 13,44%

c) orzeczenie o znacznym stopniu niepełn. 307 osób 4,72%

[12] Na podstawie informacji uzyskanych z: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, listopad 2000 r.

2) Pomocą MOPR w Lublinie objęte są również osoby pobierające świadczenia z ZUS i KRUS, co daje łącznie 3489 osób.

A) Wśród tej grupy znajdują się osoby z następującymi stopniami niezdolności do pracy:

a) częściowa niezdolność do pracy – 885 osób 13,61%

b) całkowita niezdolność do pracy - 1369 osób 21,06%

c) całkowita niezd. do pracy i samodzielnej egzystencji – 1568 4,12%

B) Wśród osób niepełnosprawnych stałe świadczenia otrzymują:

a) zasiłek stały wyrównawczy – 1150 osób 17,68%

b) renta socjalna – 1373 osoby 21,12%

c) zasiłek stały – 529 osób 8,13%

Natomiast osoba nie podejmująca pracy lub rezygnująca z niej w celu wychowywania dziecka wymagającego stałej opieki i pielęgnacji otrzymuje, jeżeli nie przekracza kryterium dochodowego /zgodnie z art. 4 ust. 1/, zasiłek stały. Zasiłek taki przysługuje również osobie, gdy dziecko wymagające opieki ukończyło 18 lat i jest niezdolne do samodzielnej egzystencji.

C) Charakterystyka ze względu na możliwość podjęcia pracy

Wśród ogółu osób niepełnosprawnych – 1610 osób posiada wskazania o możliwości podjęcia pracy dostosowanej do inwalidztwa, co stanowi 24,76%. Natomiast 3206 to osoby całkowicie niezdolne do podjęcia pracy, co stanowi 49,32% liczby niepełnosprawnych.

D) Charakterystyka osób niepełnosprawnych ze względu na schorzenia.

Jak wynika z rozpoznania dokonanego przez MOPR wśród osób niepełnosprawnych wyróżnić można osoby:

a) z ograniczeniami ruchowymi - 982 osób 15,10%

b) ze schorzeniami psychicznymi - 839 osób 12,90%

c) ze schorzeniami somatycznymi - 5140 osób 79,00%

E) Charakterystyka osób niepełnosprawnych ze względu na sytuację mieszkaniową:

a) dobra sytuacja mieszkaniowa – 4745 osób 73,00%

b) zadowalająca sytuacja mieszkaniowa – 851 osób 13,09%

c) trudna sytuacja mieszkaniowa – 803 osoby 12,35%

d) brak miejsca zamieszkania – 101 osób 1,55%

tab. Nr 9 *Charakterystyka osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej*

wiek	do 18	468
	18-30	460
	31-40	459
	41-50	1223
	51-60	1033
	powyżej 60	2000
wykształcenie	dzieci w trakcie nauki	416
	podstawowe	1943
	zawodowe	1208
	średnie	1223
	wyższe	233
sytuacja mieszkaniowa	dobra	4445
	zadowalająca	351
	trudna	750
	brak mieszkania	101
stopień niepełnosprawności	lekki	142
	umiarkowany	874
	znaczny	307
stopień niezdolności do pracy	częściowa niezdolność do pracy	885
	całkowita niezdolność do pracy	1369
	całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	1568
wskazania do pracy	praca dostosowana do inwalidztwa	1610
	żadna praca	3206
schorzenia	psychiczne	839
	somatyczne	4144
	ograniczenia ruchowe	982
świadczenia	zasiłek stały	529
	zasiłek stały wyrównawczy	1150
	renta socjalna	1373
	renta ZUS	3464
	renta KRUS	21

VII. Dane przekazane przez instytucje statutowo powołane do gromadzenia informacji o osobach niepełnosprawnych:

1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie:

Według informacji otrzymanych z ZUS–u liczba osób posiadających orzeczoną niezdolność do pracy i pobierających z tego tytułu renty inwalidzkie z terenu Miasta Lublina (stan na 15 listopada 2000 r.):

A. częściowa niezdolność do pracy 7.120 kobiet/7.098 mężczyzn,

B. całkowita niezdolność do pracy 9.421 kobiet/9.227 mężczyzn,

C. całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji 3.070 kobiet/2.419 mężczyzn,

2) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Oddział w Lublinie:

- ***według uzyskanych informacji, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Oddział Regionalny w Lublinie nie dysponuje danymi na temat osób niepełnosprawnych.***

3) Urząd Statystyczny Oddział w Lublinie:

- ***według uzyskanych informacji, Urząd Statystyczny w Lublinie nie dysponuje danymi na temat osób niepełnosprawnych.***

3122

Obszary działań strategicznych na rzecz osób niepełnosprawnych

W celu przygotowania właściwych rozwiązań do opracowywanej „Strategii działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Lublinie do roku 2010", Rada Programowa Strategii określiła cztery obszary działań. Każdemu z tych obszarów odpowiada sformułowany następnie cel strategiczny. W ich ramach opracowywane będą później okresowe programy wypełniające misję Strategii.

Obszar I. **Powstawanie niepełnosprawności i łagodzenie jej skutków.**

Obszar II. **Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin w różnych sferach życia społecznego.**

Obszar III. **Aktywność osób niepełnosprawnych, działania samopomocowe oraz integracja ze społecznością lokalną,**

Obszar IV. **Promocja osiągnięć osób niepełnosprawnych w różnych sferach życia społecznego.**

Analiza mocnych i słabych stron sytuacji osób niepełnosprawnych w Lublinie

Analiza strategiczna, nazywaną analizą SWOT ma na celu uporządkowanie informacji o uwarunkowaniach danej dziedziny.

Zgodnie ze wskazanymi poprzednio czterema obszarami działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Lublinie poszczególne zespoły określiły:

- mocne i słabe strony istniejących dziś w Lublinie uwarunkowań,
- szanse i zagrożenia dostrzegane w odniesieniu do przyszłych działań.

Zespół redakcyjny, po przeanalizowaniu wyników pracy czterech zespołów, zebrał wszystkie informacje w jedną, przedstawioną niżej, analizę.

Mocne strony:

1. coraz większa świadomość społeczeństwa oraz otwartość samorządu lokalnego na problemy ludzi niepełnosprawnych;
2. dobrze rozwinięta sieć różnorodnych instytucji publicznych, samorządowych oraz funkcjonowanie organizacji pozarządowych, które podejmują działania na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
3. dobrze rozwinięta sieć palcówek: **służby zdrowia** (szpitale z oddziałami rehabilitacyjnymi, ambulatoryjne palcówki ochrony zdrowia z poradniami i gabinetami rehabilitacyjnymi), **pomocy społecznej** (domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, ośrodki wsparcia dla dzieci i dorosłych, ośrodki adaptacyjne), **zakładów aktywizacji zawodowej** (warsztaty terapii zajęciowej), **oświaty i wychowania** (szkoły i inne placówki specjalne, klasy integracyjne, przedszkola integracyjne, warsztaty szkolne praktycznie przygotowujące do zawodu, kursy i specjalizacje zawodowe dla osób niepełnosprawnych), **duża liczba szkól wyższych**;
4. współpraca między organizacjami rządowymi, samorządowymi i pozarządowymi przy rozwiązywaniu problemów i wyrównywaniu szans życiowych osób niepełnosprawnych;
5. baza rekreacyjno-sportowa, kulturalna, oświatowa do prowadzenia różnorodnych form sportu, rekreacji, rozwoju zainteresowań i uzdolnień, zajęć edukacyjnych, imprez dla wszystkich grup wiekowych i społecznych;
6. realizacja rządowych i lokalnych programów profilaktyki i ochrony zdrowia, wspierania oraz wyrównywania szans życiowych osób niepełnosprawnych (np. zakup wózków, sprzętu komputerowego, zaopatrzenie ortopedyczne, szkolenia i imprezy integracyjne, dofinansowanie ośrodków lub turnusów rehabilitacyjnych);
7. działania na rzecz usuwanie barier komunikacyjnych (zorganizowanie komunikacji miejskiej dla osób niepełnosprawnych np. autobusy niskopodłogowe MPK, radio-taxi) oraz barier architektonicznych w obiektach publicznych i dostosowanie nowych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych;
8. istnienie silnych mediów lokalnych: telewizji, prasy, radia oraz Internetu otwartych na problematykę osób niepełnosprawnych;
9. dążenie osób niepełnosprawnych do pełnego wykorzystania posiadanych umiejętności i uzdolnień, o czym świadczą osiągnięcia w dziedzinie sportu, sztuki lub nauki itp.;
10. istnienie profesjonalnej kadry do prowadzenia kompleksowej rehabilitacji, udzielania pomocy społecznej oraz wspierania osób niepełnosprawnych.

Słabe strony:

1. brak wystarczających środków na finansowanie różnorodnych projektów zmierzających do wyrównywania szans życiowych osób niepełnosprawnych;
2. brak w Mieście wspólnej Strategii działania organizacji państwowych, samorządowych i pozarządowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów osób niepełnosprawnych oraz słaby przepływ informacji o realizowanych zadaniach;
3. brak systemowych rozwiązań i specjalnych programów na rzecz wyrównywania szans życiowych osób niepełnosprawnych oraz nieuwzględnienie specyfiki potrzeb tej grupy przez instytucje życia społecznego;
4. zła sytuacja gospodarcza regionu;
5. brak w Mieście specjalistycznych zespołów i ośrodków interwencji kryzysowej, kompleksowo diagnozujących, monitorujących i pomagających w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
6. istnienie barier architektonicznych, komunikacyjnych oraz barier społecznych i psychologicznych;
7. niekorzystanie z potencjału lokalnych mediów przy poruszaniu problematyki osób niepełnosprawnych.

Szanse:

1. przyjęcie *„Strategii działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Mieście Lublinie"*
2. wzrost kompetencji samorządu lokalnego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych;
3. wzrost aktywności samorządu lokalnego w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych;
4. istnienie oraz możliwość korzystania w znacznym stopniu z zewnętrznych źródeł finansowania;
5. nawiązanie współpracy sektora rządowego, samorządowego i pozarządowego oraz osób niepełnosprawnych przy rozwiązywaniu problemów tej grupy ludzi;
6. możliwość realizacji specjalistycznych projektów i programów w ramach wdrażania „Strategii Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych" oraz koordynacja działań w tym zakresie;
7. współpraca z lokalnymi mediami i wykorzystywanie techniki komputerowej w promowaniu programów na rzecz osób niepełnosprawnych i ich osiągnięć;
8. wzrastająca świadomość społeczna w zakresie integracji osób niepełnosprawnych,
9. możliwość realizacji programów zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego w obszarze dotyczącym osób niepełnosprawnych,
10. działania samopomocowe oraz włączanie się osób niepełnosprawnych w główny nurt życia społecznego.

Zagrożenia:

1. brak akceptacji wdrożenia *„Strategii działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Mieście Lublinie"*;
2. występująca obojętność społeczna oraz zamykanie się niektórych grup społecznych i środowisk na potrzeby tudzież problemy osób niepełnosprawnych prowadzi do izolacji i marginalizacji społecznej,
3. brak opracowania i wdrożenia programów realizujących cele Strategii,
4. brak wystarczających środków finansowych na realizację programów wynikających ze Strategii,
5. wykorzystywanie problemów osób niepełnosprawnych do celów politycznych.

Misja Strategii

Misja Strategii, wyznaczająca główny nurt działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Lublinie brzmi następująco:

„Stwarzanie osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom równoprawnych warunków do niezależnego, samodzielnego, aktywnego i pełnego uczestnictwa w każdej sferze życia społecznego".

Cele strategiczne

Wypełnienie misji Strategii dokonuje się poprzez realizację wymienionych niżej celów strategicznych. Cele te odpowiadają czterem obszarom, na których realizowane będą działania na rzecz osób niepełnosprawnych w Lublinie.

Cel I. **Zapobieganie i łagodzenie skutków powodujących niepełnosprawność.**

Cel II. **Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, pracy zawodowej, kulturze i rekreacji poprzez tworzenie warunków do rozwoju rehabilitacji fizycznej, psychicznej, zawodowej i społecznej.**

Cel III. **Wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych i działań samopomocowych w celu pełnej integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.**

Cel IV. **Promocja osiągnięć osób niepełnosprawnych**

Cel strategiczny I: **Zapobieganie i łagodzenie skutków powodujących niepełnosprawność**

Lp	*Nazwa zadania*	*Uzasadnienie zadania*	*Przewidywani realizatorzy*	*Potencjalne źródło finansowania*
1.	**Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat przyczyn i skutków powstania niepełnosprawności oraz sposobów jej zapobiegania.**	Poprzez działania informacyjne wzrasta świadomość społeczna, która prowadzi do zapobiegania oraz zmniejszania skutków niepełnosprawności. Działania takie są znacznie mniej kosztowne, a efektywność wykorzystania środków finansowych znacznie większa. Informacja przekazywana w różnej formie przy pełnym wykorzystaniu potencjału lubelskich mediów oraz instytucji i osób spowoduje zmniejszenie wypadków i urazów oraz większą dbałość o stan zdrowia. Zwiększona świadomość będzie przydatna i wykorzystana do innych działań na rzecz niepełnosprawności.	Media, samorząd oraz jego jednostki organizacyjne, palcówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, w tym firmy poligraficzne.	Środki administracji rządowej i samorządowej, darowizny rzeczowe i finansowe.
2.	**Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Lublina oraz wprowadzenie zdrowego trybu życia:** a) opracowanie i pełne wdrożenie miejskiego programu promocji zdrowia i zapobiegania chorobom społecznym: - objęcie szczególną opieką kobiety w ciąży z grupy ryzyka, - profilaktyka w zakresie chorób: układu krążenia, nowotworowych, genetycznych, psychicznych, urazów, zatruć i wypadków, w tym przy pracy, - działania promocyjne realizowane we wszystkich grupach wiekowych, społecznych i zawodowych, b) zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania patologiom społecznym (narkomanii, alkoholizmowi), c) modernizacja i pełniejsze wykorzystanie terenów, obiektów rekreacyjnych oraz sportowych w mieście.	Odpowiedni styl i poziom życia oraz zachowania zdrowotne w największym stopniu determinują stan zdrowia mieszkańców, mający wpływ na ich kondycję psychofizyczną, sytuację ekonomiczno-gospodarczą, możliwość zaspakajania potrzeb oraz efektywne wykorzystanie środków finansowych. Działania w zakresie promocji zdrowia są znacznie tańsze niż leczenie oraz efektywniejsze społecznie.	Administracja rządowa, samorząd terytorialny i zawodowy, placówki ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty i wychowania, organizacje pozarządowe.	Środki finansowe w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz z budżetu administracji rządowej i samorządowej na realizację zadań profilaktycznych; wykorzystanie potencjału zakładów opieki zdrowotnej, placówek oświatowych i innych.

3.	**Polepszenie stanu środowiska naturalnego:** a) przeciwdziałanie negatywnym skutkom zanieczyszczeń powietrza, wody, hałasu, b) realizacja inwestycji ekologicznych oraz infrastruktury technicznej ograniczającej źródła zagrożeń dla środowiska naturalnego.	Ochrona środowiska ma bardzo duże znaczenie dla zdrowia mieszkańców. Zmniejsza ryzyko chorób, a tym samym niepełnosprawności. Wpływa również na rozwój gospodarczy poprzez funkcjonowanie zakładów zapewniających produkcję żywności i usług oraz rozwój społeczny.	Samorząd lokalny, administracja rządowa oraz organizacje pozarządowe	Administracja rządowa, samorząd lokalny
4.	**Zwalczanie przejawów dyskryminacji osób niepełnosprawnych:** 1) edukacja społeczna w zakresie tolerancji, funkcjonowania i realizacji przedsięwzięć z osobami niepełnosprawnymi i na rzecz tych osób, 2) edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie zdobycia wykształcenia i umiejętności zawodowych do funkcjonowania w społeczeństwie oraz pełnienia w życiu dorosłym określonych ról społecznych, 3) prowadzenie szkoleń i kursów przygotowujących osoby niepełnosprawne do pracy w dynamicznie zmieniającym się rynku pracy,	Edukacja jest ważnym działaniem w zakresie przygotowywania osób niepełnosprawnych do funkcjonowania w środowisku, w tym nabyciu określonych kwalifikacji do wykonywania pracy. Ma ona na celu wykształcenie profesjonalnie przygotowanych kadr do pracy z osobami niepełnosprawnymi i na rzecz tych osób, nabycia tolerancji i profesjonalizmu w działaniu wszystkich grup społecznych. Służy również do szkolenia wolontariuszy, którzy profesjonalnie winni być przygotowani do pracy z niepełnosprawnymi.	Samorząd lokalny, administracja rządowa oraz organizacje pozarządowe	Administracja rządowa, samorząd lokalny
5.	**Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym w mieście**	Bezpieczeństwo w ruchu ulicznym ma wpływ na ograniczanie zjawiska niepełnosprawności	Samorząd lokalny, administracja rządowa oraz organizacje pozarządowe	Administracja rządowa, samorząd lokalny

3147

Cel strategiczny II: **Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, pracy zawodowej, kulturze i rekreacji poprzez tworzenie warunków do rozwoju rehabilitacji fizycznej, psychicznej, zawodowej i społecznej.**

Lp.	*Nazwa zadania*	*Uzasadnienie zadania*	*Przewidywani realizatorzy*	*Potencjalne źródła finansowania*
1.	**Poprawa działań mających na celu obsługę osób niepełnosprawnych m.in. przez:** a/ stworzenie systemu pozyskiwania i gromadzenia informacji dot. problemów osób niepełnosprawnych w Lublinie, b/ wprowadzenie konkurencyjności w zakresie usług informacyjnych i doradczych, c/ koordynację działalności między organizacjami prowadzącymi poradnictwo, d/ wprowadzenie instytucji asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, e/ zwiększenie rangi pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych.	- Niezbędne jest stworzenie banku informacji o zjawisku niepełnosprawności w Lublinie pozwalającego na tworzenie racjonalnych programów na rzecz osób niepełnosprawnych. - Przyczyni się to do podniesienia poziomu jakości informacji, wszechstronności i szybkiego jej przepływu - Współdziałanie jest niezbędne dla spójności i nie- powielania pewnych działań (np. w kwestii szkoleń czy działalności wydawniczej) - Wyrównanie szans osób o największym stopniu niepełnosprawności w stronę aktywnego i niezależnego funkcjonowania w każdej sferze życia społecznego - Umocowanie pełnomocnika ds. niepełnosprawnych co najmniej w randze członka Zarządu Położenie nacisku na koordynację prac komórek organizacyjnych Urzędu Miasta zajmujących problematyką osób niepełnosprawnych	Administracja samorządowa, rządowa, organizacje pozarządowe.	Budżety samorządowe, budżet państwa, środki pomocowe.
2.	**Zapewnienie większej liczbie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej możliwości kształcenia w szkołach ogólnodostępnych** **oraz:** **Stworzenie programów pomocowych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej mających na celu ułatwienie nauki na każdym szczeblu**	Promowanie szkół ogólnodostępnych zajmujących się kształceniem dzieci niepełnosprawnych m.in. poprzez wyjazdy zagraniczne – wykorzystanie instytucji miast partnerskich. Potrzebny jest również system stypendiów umożliwiający wyrównywanie braków wiedzy powstałej w czasie nieobecności związanej z pobytami w placówkach ochrony zdrowia i rehabilitacji, naukę w tych placówkach, pobieranie korepetycji. Stworzenie realnych warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym podjęcie nauki w szkolach wyższych	Organy administracji samorządowej i rządowej, organizacje pozarządowe, prasa, radio, telewizja	Budżet państwa, budżet samorządowy
3.	**Wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych** w tym: a/ prowadzenie specjalistycznych kursów zawodowych dających realne podstawy zatrudnienia (wprowadzanie nowych technologii informatycznych, telepraca)	Ułatwienia w załatwianiu formalności, stosowanie ulg w podatkach lokalnych może wesprzeć aktywność zawodową niepełnosprawnych a zatrudnienie w administracji będzie służyło promowaniu zatrudniania osób niepełnosprawnych przez innych pracodawców. Różnego rodzaju kursy o stopniu podstawowym nie są wy-	Organy administracji samorządowej i rządowej,	Budżet państwa, budżet samorządowy

3416

	b/ zwiększenie odsetka osób niepełnosprawnych zatrudnionych w administracji	starczające do znalezienia pracy. Nowe technologie dają duże możliwości pracy niepełnosprawnym, gdyż przygotowanie takiego stanowiska pracy nie jest skomplikowane.		
4.	**Zmiana zasad w usługach transportowych dla niepełnosprawnych**	Przy obecnym stanie jest on mało dostępny, wydłuża się czas oczekiwania na usługę. Oczekiwany jest wzrost ilości pojazdów (autobusów i trolejbusów niskopodłogowych) oraz całodobowa realizacja takiej usługi. W części busów brakuje asystentów do pomocy niepełnosprawnym. Potrzebne jest wprowadzenie konkurencji i zmiana systemu finansowania przejazdów komunikacją specjalną	Organy administracji samorządowej i rządowej, organizacje pozarządowe	Budżet państwa, budżet samorządowy,
5.	**Likwidacja barier architektonicznych**	Konieczne jest umożliwienie swobodnego dostępu osobom niepełnosprawnym do wszystkich możliwych obiektów: szkół, wyższych uczelni, obiektów użyteczności publicznej, kulturalnych, sportowych, placówek zdrowotnych a także ciągów komunikacyjnych. Dzięki przełamaniu tych barier osoby niepełnosprawne będą mogły w miarę samodzielnie zająć się własnymi sprawami oraz w pełni uczestniczyć w życiu kulturalnym, artystycznym i sportowym miasta.	Organy administracji samorządowej i rządowej, organizacje pozarządowe	Budżet państwa, budżet samorządowy, zagraniczne środki pomocowe
6.	**Stworzenie możliwości czynnego spędzania czasu wolnego**	Umożliwienie uprawiania sportu w ogólnodostępnych klubach sportowych. Organizowanie grupowych wycieczek na zawody sportowe, występy artystyczne. Umożliwienie udziału w lokalnych klubowych kołach zainteresowań. Wszystkie te formy spędzania wolnego czasu będą prowadziły do integracji osób niepełnosprawnych z lokalnymi społecznościami.	Organy administracji samorządowej i rządowej, organizacje pozarządowe	Budżet państwa, budżet samorządowy, zagraniczne środki pomocowe, sponsorzy

3/15

Cel strategiczny III: **Wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych i działań samopomocowych w celu pełnej integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.**

Lp.	*Treść zadania*	*Uzasadnienie zadania*	*Przewidywani realizatorzy*	*Potencjalne źródła finansowania*
1.	**Powołanie Lokalnego Funduszu Rozwoju**	Środki samorządu nie są w stanie zabezpieczyć realizacji zadań. Utworzenie funduszu z udziałem biznesu może znacznie polepszyć sytuację w tej dziedzinie, jednocześnie bardzo wzmocnić integracyjny charakter działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.	Zarząd Miasta., pełnomocnik, organizacje pracodawców, banki, fundacje, stowarzyszenia	Środki finansowe administracji samorządowej, sponsorzy i darowizny.
2.	**Wspieranie, promocja i reklama działań samopomocowych m.in. przez:** - edukację, szkolenia i kursy przygotowawcze do profesjonalnej pracy z i na rzecz osób niepełnosprawnych, przygotowanie wolontariuszy.	Realizacja zadania poprzez informacje w stałych, cyklicznych, specjalistycznych dodatkach w lokalnych dziennikach, audycjach radiowych i telewizyjnych. System nagród, wyróżnień i stypendiów Prezydenta Miasta. Roczny harmonogram konferencji i imprez dotyczących osób niepełnosprawnych czynnie wspieranych przez samorząd. Różnorodne formy promocji w ramach przedsięwzięć realizowanych z miastami partnerskimi.	Zarząd Miasta, pełnomocnik, spółdzielnie mieszkaniowe, media, uczelnie, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, miasta partnerskie	Środki finansowe administracji rządowej, samorządowej, sponsorzy i darowizny.

Cel strategiczny IV: **Promocja osiągnięć osób niepełnosprawnych**

Lp.	*Treść zadania*	*Uzasadnienie zadania*	*Przewidywani realizatorzy*	*Potencjalne źródła finansowania*
1.	**Opracowanie mechanizmów promocji osiągnięć osób niepełnosprawnych:** a) stworzenie banku informacji o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacjach rządowych, samorządowych, pozarządowych, b) zbieranie i aktualizacja informacji o osiągnięciach osób niepełnosprawnych, c) opracowanie programu i zasad współpracy z lokalnymi mediami w zakresie systematycznego informowania i nagłaśniania osiągnięć osób niepełnosprawnych w różnych życia, d) prowadzenie poradnictwa i szkoleń w zakresie promowania osiągnięć osób niepełnosprawnych.	Istnieje potrzeba nagłaśniania w społeczności lokalnej osiągnięć osób niepełnosprawnych. Informacje, na ten temat, które docierają do mieszkańców Lublina są fragmentaryczne lub nieaktualne. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie możliwości i osiągnięć osób niepełnosprawnych wymaga opracowania sposobów gromadzenia, aktualizowania i przekazywania rzetelnych informacji o sukcesach odnoszonych przez osoby niepełnosprawne w różnych dziedzinach życia. Jednocześnie sami niepełnosprawni oraz ich rodziny powinni mieć szybki i łatwy dostęp do informacji o organizacjach i programach przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.	Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych przy współpracy z innymi organizacjami samorządowymi i pozarządowymi.	Środki finansowe administracji rządowej i samorządowej oraz darowizny.
2.	**Organizacja cyklicznych imprez integracyjnych z udziałem władz lokalnych, jako forma promocji osiągnięć osób niepełnosprawnych:** a) powołanie stowarzyszenia organizującego cykliczne imprezy integracyjne, b) nagłaśnianie potrzeby organizacji imprez integracyjnych, c) opracowanie kalendarza stałych imprez integracyjnych przy współpracy z innymi organizacjami, d) koordynacja działań w w/w zakresie, e) uwzględnienie osób niepełnosprawnych i ich osiągnięć w mediach i programach współpracy między miastami partnerskimi.	Integracja jest najlepszą formą kształtowania pozytywnych postaw wobec osób niepełnosprawnych. Wspólne uczestniczenie w zaplanowanych imprezach lokalnych, krajowych bądź w wymianie między miastami partnerskimi podniesie u osób niepełnosprawnych poczucie własnej wartości oraz umożliwi im aktywny udział w życiu społecznym. Dzięki działaniom integracyjnym osoby pełnosprawne będą mogły lepiej poznać potrzeby, problemy i możliwości osób niepełnosprawnych. Ponadto imprezy integracyjne umożliwiają promocję osiągnięć osób niepełnosprawnych oraz zachęcają i motywują do dalszej aktywności. Stwarzają również szansę na pokazanie tych osiągnięć szerszym kręgom odbiorców.	Powołane stowarzyszenie, organizacje pozarządowe, palcówki kulturalno-oświatowe i sportowe zajmujące się organizacją imprez integracyjnych.	Środki finansowe administracji rządowej, samorządowej, sponsorzy i darowizny.

3.	**Opracowanie systemu wsparcia organizacyjno-finansowego promocji osiągnięć osób niepełnosprawnych:** A. działania samorządu lokalnego na rzecz zabezpieczeniu środków finansowych na promocję osiągnięć osób niepełnosprawnych: a) ulgi w podatkach i opłatach lokalnych dla sponsorów działalności artystycznej i sportowej osób niepełnosprawnych, b) planowanie w budżecie miasta środków na promocję osiągnięć osób niepełnosprawnych oraz na realizację programów w zakresie promowania tych osiągnięć, c) przyznawanie nagród dla podmiotów zaangażowanych w promocję osiągnięć osób niepełnosprawnych, d) utworzenie funduszu na nagrody i stypendia oraz pomoc dla osób niepełnosprawnych za osiągnięcia w zakresie kultury, sztuki i sportu, B. organizacja imprez charytatywnych na rzecz promocji osiągnięć osób niepełnosprawnych C. finansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w imprezach lokalnych, krajowych i międzynarodowych, D. pozyskiwanie sponsorów w celu promocji osiągnięć osób niepełnosprawnych, E. opracowanie oraz promocja programów rozwoju zainteresowań i uzdolnień osób niepełnosprawnych	Brak środków finansowych uniemożliwia prowadzenie skutecznej promocji osiągnięć osób niepełnosprawnych w dziedzinie nauki, kultury, sztuki i sportu. Podejmowane dotychczas działanie promocyjne nie zadowalają środowiska osób niepełnosprawnych. Brak środków finansowych uniemożliwia opracowanie długofalowej strategii promocji osób niepełnosprawnych oraz przygotowanie specjalnych programów ukierunkowanych na rozwój zainteresowań, zdolności i umiejętności tej grupy ludzi. Opracowanie tych programów jest konieczne ponieważ, z powodu różnych dysfunkcji osoby niepełnosprawne nie mogą w takim samym stopniu jak ludzie zdrowi korzystać z oferty przedstawionej przez różne placówki kulturalne i oświatowe. Ponadto realizacja tych programów stanowiłaby dodatkową formę integracji ludzi niepełnosprawnych i pełnosprawnych.	Samorząd lokalny, organizacje pozarządowe, PFRON	Środki finansowe samorządu lokalnego, środki administracji rządowej, sponsorzy.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
mgr [illegible]

3112

Spis treści

WPROWADZENIE **4**

DIAGNOZA SYTUACJI ŚRODOWISKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W LUBLINIE **5**

I. PROBLEM INTEGRACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ 6

II. ZATRUDNIANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH 9

III. REHABILITACJA SPOŁECZNA DOFINANSOWANA PRZEZ PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH 11

IV. BARIERY ARCHITEKTONICZNE I URBANISTYCZNE 11

V. BARIERY KOMUNIKACYJNE – KOMUNIKACJA MIEJSKA 18

VI. POMOC SPOŁECZNA ŚWIADCZONA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH 19

VII. DANE PRZEKAZANE PRZEZ INSTYTUCJE STATUTOWO POWOŁANE DO GROMADZENIA INFORMACJI O OSOBACH NIEPEŁNOSPRAWNYCH: 22

OBSZARY DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH **23**

ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W LUBLINIE **24**

MISJA STRATEGII **26**

CELE STRATEGICZNE **26**